

Vanhustenhuolto ja terveydenhuolto saaristossa

Saaristolautakunta 09.09.2025
746/00.04.00/2025

Valmistelija

Elinkeinojohtaja Niina Hemming, puh. 040 184 3879
etunimi.sukunimi@parainen.fi

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ikääntyneiden palveluiden tulosaluejohtaja Eeva-Sirkku Pöyhönen ehdotti Iniön Aftonron ympärivuorokautista asumispalveluyksikköä lakkautettavaksi 31.12.2025 mennessä, koska yksikön toiminnan turvaaminen ei ole mahdollista vakavien ja pitkäaikaisten henkilöstön saatavuushaasteiden vuoksi.

Vanhuspalvelulaki ja valvontalaki edellyttävät riittävää, koulutettua henkilöstöä ja laadukkaita palveluja kaikissa työvuoroissa. Aftonrossa mitoitus on ollut muodollisesti yli vähimmäisrajan, mutta ongelmana on kouluttamattomien ja lyhytaikaisten sijaisten suuri määrä sekä vakituisten työntekijöiden vajaus.

Tarvittavasta 9 työntekijästä vain 5 vakituista on paikalla. Rekrytointi- ja sijaispula johtuu muun muassa kaksikielisyyksivaatimuksista, kulkuyhteyksistä sekä koulutetun työvoiman yleisestä niukkuudesta. Vuokratyön käyttö olisi välttämätöntä, mutta se on ristiriidassa Varhan säästöohjelman kanssa.

Aftonrossa on 8 ympärivuorokautista asiakaspaikkaa sekä 5 yhteisöllisen asumisen asiakasta ja 1 kotihoidon asiakas. Jos yksikkö suljettaisiin, asukkaille tehtäisiin palvelutarpeen arviointi ja heille tarjottaisiin paikka muissa yksiköissä tai ostopalveluissa. Yhteisöllisen asumisen asiakkaat voisivat halutessaan jäädä rivitaloasuntoihin, jolloin palvelut järjestetään kotihoitona. Asiakkaiden kielelliset oikeudet ja toiveet huomioitaisiin.

Vakituiselle henkilöstölle tarjottaisiin muuta työtä Varhan ikääntyneiden palveluista (kotihoito tai asumispalvelut).

Lakkauttaminen toisi arviolta noin 145 000 euron säästön hoitopäiväkustannuksissa sekä noin 148 000 euro säästön kiinteistökustannuksissa vuodessa.

Ruotsin- ja suomenkielisille asiakkaille voidaan tarjota palveluja muissa Varhan omissa tai yksityisissä yksiköissä (Parainen, Kemiönsaari, Turku).

Lautakunta voi päättää yksikön lakkauttamisesta, ja esitys perustuu aluevaltuuston palveluverkon periaatteisiin, joiden mukaan pitkäaikaiset henkilöstöongelmat voivat johtaa toimipisteen sulkemiseen.

Ikääntyneiden palvelulautakunta ei hyväksynyt päätösehdotusta 27.8.2025 pitämässään kokouksessa. Varha pyrkii löytämään uusia keinoja rekrytointiongelmien ratkaisemiseksi.

Valtion ja hyvinvointialueiden säästötavoitteet sekä henkilöstön saatavuuden haasteet saattavat johtaa palveluiden karsimiseen tai lakkauttamiseen. Uhka Iniön Aftonron asumispalveluyksikön lakkauttamisesta on tästä hyvä esimerkki.

Saaristolain (494/1981) mukaan viranomaisten tulee edistää saaristoalueiden väestön mahdollisuuksia saada julkisia palveluja sekä turvata saariston kehitysedellytyksiä. Lisäksi Varsinais-Suomen hyvinvointialue saa valtiolta rahoitusta ns. saaristolaisän muodossa, mikä velvoittaa sitä järjestämään palveluja saaristoalueilla. On siten perusteltua edellyttää, että saaristo-olosuhteiden erityispiirteet huomioidaan palveluverkon suunnittelussa ja toteutuksessa.

Saariston väestö on jo valmiiksi haavoittuvassa asemassa palvelujen saavutettavuuden ja liikenneyhteyksien vuoksi. Kun peruspalveluja karsitaan, vaikutukset kohdistuvat erityisen voimakkaasti ikääntyneisiin, heidän omaisiinsa sekä koko saaristoyhteisön elinvoimaisuuteen ja asuttavuuteen. Palvelujen supistaminen voi kiihdyttää väestön vähenemistä ja heikentää saariston houkuttelevuutta asuin- ja työympäristönä.

Oheismateriaali

Kaupunginhallituksen lausunto Iniön Aftonron toiminnan lopettamisesta 18.8.2025

Esittelijä

Elinkeinojohtaja Niina Hemming, puh. 040 184 3879
etunimi.sukunimi@parainen.fi

Päätösehdotus

Saaristolautakunta katsoo, että on välttämätöntä aktiivisesti vaikuttaa siihen, että hyvinvointialue ja valtio huomioivat saaristo-olosuhteiden erityispiirteet palveluverkon suunnittelussa ja että hyvinvointialueella on kaikki tarvittava tieto saariston erityisolosuhteista ja lainsäädännöstä käytettävissään päätöksenteossaan. Elinvoimainen saaristo tarvitsee saavutettavat ja riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut, jotta saaristossa asuminen on tulevaisuudessakin mahdollista ja houkuttelevaa.

Paraisten hallintosäännön §:n 33 mukaisesti saaristolautakunnan tehtävänä on tehdä yhteistyötä alueellisten toimijoiden kanssa. Ehdotetaan perustettavaksi työryhmä, joka koostuu Varsinais-Suomen hyvinvointialueen, Paraisten kaupungin ja SANKin edustajista sekä saaristolakiin ja sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöön perehtyneestä juristista.

Lisäksi ehdotetaan, että saaristolautakunta Paraisten hallintosäännön §:n 33 mukaisesti antaa kirjallisen kannanoton Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ikääntyneiden palvelulautakunnalle heidän suunnitelmistaan karsia ikääntyneiden palveluverkkoa.

Päätös

Jakelu
